

Hänvisning
VN/15019/2025

Kommunikationsministeriet
kirjaamo.lvm@gov.fi

Kontaktperson
Gustav Blomberg, byråchef

Ärende

Utlåtande om utkast till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om enskilda vägar

Begäran om utlåtande

Kommunikationsministeriet har bitt Ålands landskapsregering om utlåtande om utkast till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om enskilda vägar.

Det kan konstateras att endast propositionens lagförslag har översatts till svenska, dock inte propositionen i sin helhet, varför utlåtandet endast behandlar dessa delar. Enligt 36 § i självstyrelselag (1991:71) för Åland är landskapet enspråkigt svenskt. Enligt 38 § ska skrivelser och andra handlingar som utväxlas mellan landskapsmyndigheter och statens myndigheter i landskapet avfattas på svenska.

Propositionen huvudsakliga innehåll

Vid kommunikationsministeriet har beretts ett utkast till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om enskilda vägar (FFS 560/2018). En ny lag om enskilda vägar trädde i kraft den 1 januari 2019. Sommaren 2024 begärde kommunikationsministeriet utlåtanden om hur målen för reformen av lagen om enskilda vägar har uppnåtts, hur den nya lagen fungerar och vilka eventuella ändringsbehov det finns. Syftet med begäran var att få information som underlag för ministeriets bedömning av ändringsbehoven och beredning av författningsändringar. Att det finns behov av ändringar har kommit fram redan tidigare, i synnerhet i och med HFD:s årsboksavgörande HFD 2022:54. Utifrån responsen från de myndigheter som tillämpar lagen om enskilda vägar och svaren på begäran om utlåtande 2024 beredd vid ministeriet våren 2025 en bedömningspromemoria om behoven att ändra lagen om enskilda vägar, och samtidigt inleddes ett lagberedningsprojekt för att ändra lagen.

Ett mål med propositionen är att underlätta väglagens förvaltning och verksamhet och därigenom trygga de trafikmöjligheter som behövs för bland annat näringslivet och boende längs enskilda vägar. Ett ytterligare mål är att främja trafiksäkerheten på enskilda vägar. Genom propositionen vill man också stärka vägdelägarnas rättsskydd och

säkerställa jämlik behandling av vägdelägarna. Ett övergripande mål är att förtydliga, precisera och harmonisera vissa bestämmelser i lagen om enskilda vägar.

Behörighetsfördelning

Enligt 18 § självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet bland annat i fråga om byggnads- och planväsendet samt vägar. Riket har däremot enligt 27 § 8, 16 och 27 punkterna självstyrelselagen för Åland (FFS 1144/1991) lagstiftningsbehörighet i fråga om privaträttsliga sammanslutningar, fastighetsbildning och fastighetsregistrering samt därmed sammanhängande uppgifter och rättsskipning.

Lagstiftningsbehörigheten vad gäller enskilda vägar (eller ägodelsvägar) var en ny lagstiftningsbehörighet som överfördes i samband med att den nuvarande självstyrelselagen trädde i kraft. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till ny självstyrelselag för Åland (RP 73/1990 rd.), och även i förarbetena till regeringspropositionen, framgår att lagstiftningsbehörigheten överförs till Åland¹. Riksdagen och landstinget antog den nya lagen till dessa delar i föreslagen form och lagstiftningsbehörigheten för enskilda vägar överfördes därmed. Nuvarande lagstiftning rörande enskilda vägar berör dock flertalet områden som bedöms höra till rikets lagstiftningsbehörighet eftersom den särskilt också berör områden så som privaträttsliga sammanslutningar, rättsskipning samt fastighetsbildning, fastighetsregistrering och därmed sammanhängande uppgifter.

Ställningstagande

På Åland regleras lagstiftningsområdet enskilda vägar av landskapslag (2008:59) om enskilda vägar till den del ärenden faller inom Ålands lagstiftningsbehörighet i enlighet med självstyrelselagen. Rikets äldre lag om enskilda vägar (FFS 358/1962) ligger som grund för nuvarande landskapslag om enskilda vägar. Bakgrund till dagens landskapslag om enskilda vägar och hur rättsområdet utvecklats inom ramen för självstyrelsen finns i förarbetet till nuvarande landskapslag (se lagframställning nr 21/2006-2007²). Riket förnyade sin lag om enskilda vägar 2018 som innebar att rikets äldre lag från 1963 upphävdes.

Landskapsregeringen utreder för närvarande huruvida en ny landskapslag om enskilda vägar bör tas fram även på Åland. En eventuell ny landskapslag skulle ersätta nuvarande landskapslag (2008:59) om enskilda vägar.

¹ Mer information om lagstiftningsbehörigheten och dess utveckling hittas i lagframställning 21/2006-2007, Ålands lagting.

² Se <https://www.lagtinget.ax/arenden/ny-landskapslag-om-enskilda-vagar-12762>

Landskapsregeringen påpekar särskilt att behörighetsfördelningen mellan riket och Åland vad gäller enskilda vägar ska beskrivas i regeringspropositionen. Landskapsregeringen har dock inte fått information hur behörighetsfördelningen kommer att formuleras i regeringspropositionen, varför landskapsregeringen särskilt framför att behörighetsfördelningen måste ta i beaktande nuvarande förhållande mellan riket och Åland och det som framförs ovan.

Minister

Camilla Gunell

Byråchef

Gustav Blomberg